

Облікова картка ДіР

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0225U002183

Державний реєстраційний номер: 0124U002386

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-02-2025

II. Етап виконання ДіР

Номер етапу: 1

Назва етапу: Розробити рекомендації по оздоровленню водних екосистем, та поліпшенню умов існування гідробіонтів в водоймах пониззя Дніпра.

Початок етапу: 01.2024

Закінчення етапу: 12.2024

Вид звітнього документа: Остаточний звіт

III. Відомості про виконавця ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Державна установа Інститут морської біології Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 03534529

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 37, м. Одеса, Одеська обл., 65011, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380677147721, 380487250918

IV. Відомості про співвиконавців ДіР

V. Відомості про замовника ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Національна академія наук України

Код за ЄДРПОУ: 00019270

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 54, м. Київ, 01601, Україна

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380442343243

VI. Джерела, напрями та обсяги фінансування ДіР

Підстава для проведення ДіР: 34 - договір (замовлення) з центральним органом виконавчої влади, академією наук (головними розпорядниками бюджетних коштів на проведення НДДКР)

Напрямок фінансування: 2.2 - прикладні дослідження і розробки

Джерела фінансування

7713 - кошти держбюджету

Код програмної класифікації видатків і кредитування (КПКВК): 6541030

Фактичний обсяг фінансування (тис. грн.): 594.387
--

VII. Відомості про ДіР

Назва роботи українською:

Оцінка еколого-санітарного стану водойм пониззя Дніпра та розробка методів відновлення їх продукційного потенціалу

Назва роботи англійською:

Assessment of the ecological and sanitary state of water bodies in the lower reaches of the Dnipro River and the development of methods for restoring their production potential

Реферат українською:

Звіт про НДР: 85 с., 11 табл., 14 рис., 7 форм., 56 джерел, 1 додаток. ОЦІНКА ЕКОЛОГО-САНІТАРНОГО СТАНУ ВОДОЙМ ПОНИЗЗЯ ДНІПРА ТА РОЗРОБКА МЕТОДІВ ВІДНОВЛЕННЯ ЇХ ПРОДУКЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ На підставі багаторічних гідрологічних досліджень у пониззі Дніпра було проведено типізацію заплавних водойм та виділено три групи за інтенсивністю зовнішнього водообміну: зі швидким, помірним та сповільненим водообміном. З'ясовано, що основним чинником, який впливає на стан угруповань гідробіонтів водойм пониззя Дніпра є інтенсивність зовнішнього водообміну у водоймах. Найбільша біологічна продуктивність і найвища якість води, притаманна водоймам з помірною інтенсивністю зовнішнього водообміну у яких уся вода повністю змінюється на нову впродовж 3-15 діб з оптимальними значеннями 5-9 діб. За результатами проведених досліджень розроблені практичні рекомендації щодо оздоровлення озерних екосистем і покращення умов існування гідробіонтів заплавних водойм пониззя Дніпра. Вони передбачають регулювання гідрологічного режиму, зокрема відновлення добових коливань рівня води, а також впровадження ефективних меліоративних методів, які мають локальну дію і не потребують значних фінансових витрат.

Реферат англійською:

Report on the GDR: 85 pp., 11 tables, 14 figures, 7 forms, 56 sources, 1 appendix. ASSESSMENT OF THE ENVIRONMENTAL AND SANITARY STATE OF WATERS BELOW THE DNIPR AND DEVELOPMENT OF METHODS OF RESTORATION OF THEIR PRODUCTION POTENTIAL On the basis of long-term hydrological studies in the lower reaches of the Dnieper, floodplains were typified and three groups were distinguished according to the intensity of external water exchange: with fast, moderate and slow water exchange. It was found that the main factor affecting the state of hydrobiont communities of the lower Dnipro reservoirs is the intensity of external water exchange in the reservoirs. The highest biological productivity and the highest water quality are characteristic of reservoirs with a moderate intensity of external water exchange, in which all water is completely changed to new water within 3-15 days, with optimal values of 5-9 days. Based on the results of the research, practical recommendations have been developed for improving lake ecosystems and improving the conditions of existence of hydrobionts of floodplains below the Dnipro. They provide for the regulation of the hydrological regime, in particular the restoration of daily fluctuations of the water level, as well as the introduction of effective melioration methods that have a local effect and do not require significant financial costs.

Індекс УДК: 574.5, 574.52 (262.5.05)

Коди тематичних рубрик: 34.35.33

Керівники роботи

Власне Прізвище Ім'я По-батькові: Калашнік Катерина Сергіївна

Науковий ступінь: к. б. н.

Вчене звання:

Ідентифікатор ORCID ID:

Додаткова інформація:

VIII. Наукова (науково-технічна) продукція (НТП)

Назва НТП українською: Науковий звіт щодо оцінки еколого-санітарного стану водойм пониззя Дніпра та методи відновлення їх продукційного потенціалу.

Назва НТП англійською: Scientific report on assessment of the ecological and sanitary state of water bodies in the lower reaches of the Dnipro River and the development of methods for restoring their production potential

НТП, яку передбачалося створити:

Причини, через які НТП не було створено:

Отримані результати: Аналітичні матеріали

Галузь застосування: 72.19 Дослідження й експериментальні розробки в галузі інших природничих і технічних наук

Реєстраційний номер картки технології:

Опис НТП: Звіт про НДР: 85 с., 11 табл., 14 рис., 7 форм., 56 джерел, 1 додаток. ОЦІНКА ЕКОЛОГО-САНІТАРНОГО СТАНУ ВОДОЙМ ПОНИЗЗЯ ДНІПРА ТА РОЗРОБКА МЕТОДІВ ВІДНОВЛЕННЯ ЇХ ПРОДУКЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ На підставі багаторічних гідрологічних досліджень у пониззі Дніпра було проведено типізацію заплавних водойм та виділено три групи за інтенсивністю зовнішнього водообміну: зі швидким, помірним та сповільненим водообміном. З'ясовано, що основним чинником, який впливає на стан угруповань гідробіонтів водойм пониззя Дніпра є інтенсивність зовнішнього водообміну у водоймах. Найбільша біологічна продуктивність і найвища якість води, притаманна водоймам з помірною інтенсивністю зовнішнього водообміну у яких уся вода повністю змінюється на нову впродовж 3-15 діб з оптимальними значеннями 5-9 діб. За результатами проведених досліджень розроблені практичні рекомендації щодо оздоровлення озерних екосистем і покращення умов існування гідробіонтів заплавних водойм пониззя Дніпра. Вони передбачають регулювання гідрологічного режиму, зокрема відновлення добових коливань рівня води, а також впровадження ефективних меліоративних методів, які мають локальну дію і не потребують значних фінансових витрат.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Поліпшення стану навколишнього середовища

Вплив НТП на довкілля:

Впровадження НТП: Впроваджено

Практична реалізація НТП

Початок етапу: 01.2024

Закінчення етапу: 12.2024

Споживачі продукції: Національна академія наук України, Наукові установи Відділення загальної біології НАН України, природоохоронні органи

Перспективні ринки: Моніторинг стану екосистеми Чорного моря, охорона та відновлення біорізноманіття морських екосистем

Характер співробітництва з інвестором

Потрібний обсяг інвестицій, тис. грн.:

Права, що надаються інвестору після завершення роботи:

Наявність бізнес-плану:

Техніко-економічне обґрунтування:

Потенціальний обсяг продажу, тис. грн.:

Очікуваний термін окупності (років):

Додаткова інформація:

ІХ. Бібліографічний опис

1. Коржов Є. І., Пуленко Ю. В. Термінологічні особливості географічних назв елементів гідрографічної мережі нижньої течії річок. Topical issues of modern science, society and education: proceedings of the 1st International scientific and practical conference (August 8-10, 2021). Kharkiv, Ukraine: SPC-Sci-conf.com.ua, 2021. P. 325–331.
2. Коржов Е. И. Современная гидрографическая характеристика низовья Днепра / Е. И. Коржов // Наукові читання, присвячені Дню науки. Вип. 4. Збірник наукових праць. Херсон, Вид-во: ПП Вишемирський В.С., 2011. С. 4–17.
3. Методи гідроекологічних досліджень поверхневих вод / Арсан О. М. та ін. НАН України. Ін-т гідробіології. К.: ЛОГОС, 2006. С. 408 с.
4. Руководство по расчету элементов гидрологического режима в прибрежной зоне морей и в устьях рек при инженерных изысканиях. М.: Гидрометеиздат, 1973. 536 с.
5. Набиванець Б. Й, Осадчий В. І., Осадча Н. М. Набиванець Ю. Б Аналітична хімія поверхневих вод. Київ: Наукова думка, 2007. 456 с.
6. Гидрологические расчеты / под ред. Чеботарева А. И. – Гидромет. издат.: 1970. – 460 с.
7. Обробка та аналіз гідрометеорологічної інформації: підручник / Школьний Є.П., Лоева І.Д., Гончарова Л.Д. – К.: Міносвіти України, 1999. – 538 с.
8. Разумов А. С. Прямой метод учета бактерий в воде. Сравнение с методом Коха. Микробиология. М., 1932. Т. 1, № 2. С. 131–146.
9. Родина А. Г. Методы водной микробиологии. Наука, 1965. 263 с.
10. Цветение воды. Киев: Наук. думка, 1968. т.1. 286 с.
11. Топачевский А. В., Масюк Н. П. Пресноводные водоросли Украинской ССР. Киев: Высшая школа, 1984. 336 с.
12. Романенко В. Д. Методи гідроекологічних досліджень поверхневих вод. Київ: ЛОГОС, 2006. 408 с.
13. Определитель пресноводных водорослей СССР. Диатомовые водоросли / ред. вып. А. И. Прошкина-Лавренко. Москва: Совет. наука, 1951. 618 с.
14. Визначник прісноводних водоростей Української РСР. Том І. Синьо-зелені водорості – Cyanophyta. Частина 2. Клас гормогонієві – Hormogoniophyceae / Н. В. Кондратьєва. Київ: Наукова думка, 1968. 523 с.
15. Разнообразие водорослей Украины / Под ред. С. П. Вассера, П.М. Царенко. Альгология. 2000. 10(4). 309 с.
16. Царенко П. М. Номенклатурно-таксономические изменения в системе «зеленых» водорослей. Альгология. 2005. 15, № 4. С. 459–467.
17. Sorensen T. A method of establishing groups of equal amplitude in plant sociology based on similarity of species content. Kongelige Danske vidensk. Selskab. Biol. Skrifter. 1948, v. 5, №4.
18. Девяткин В. Г., Метелева Н. Ю., Митропольская Н. В. Гидрофизические факторы продуктивности литорального фитопланктона: корреляционные связи между гидрофизическими факторами и продуктивностью фитопланктона. Биология внутренних вод. 2000. № 3. С. 42–51.

19. Баринова С. С., Медведева Л. А., Анисимова О. В. Биоразнообразие водорослей-индикаторов окружающей среды. Тель-Авив, 2006. 498 с.
20. Одум Ю. Основы экологии. М.: Мир, 1975. 740 с.
21. Черновский А. А. Определитель личинок комаров семейства Tendipedidae. Ленинград: Издательство АН СССР, 1949. 186 с.
22. Шилова А. И. Хирономиды Рыбинского водохранилища. Ленинград: Наука, 1976. 251 с.
23. Кутикова Л. А., Старобогатов Я. И. Определитель пресноводных беспозвоночных Европейской части СССР (планктон и бентос). Ленинград: Гидрометеиздат, 1977. 512 с.
24. Мордухай-Болтовской Ф. Д. Определитель фауны Черного и Азовского морей. Т.2. Свободноживущие беспозвоночные: ракообразные. Київ: Наукова думка, 1969. 536 с.
25. Панкратова В. Я. Личинки и куколки комаров подсемейства Orthoclaadiinae фауны СССР (Diptera, Chironomidae = Tendipedidae). Ленинград: Наука, 1970. 344 с.
26. Панкратова В. Я. Личинки и куколки комаров подсемейств Podonominae и Tanypodinae фауны СССР (Diptera, Chironomidae = Tendipedidae). Ленинград: Наука. 1977. 154 с.
27. Панкратова В. Я. Личинки и куколки комаров подсемейства Chironominae фауны СССР (Diptera, Chironomidae = Tendipedidae). Ленинград: Наука. 1983. 296 с.
28. Andersen T., Cranston P. S., Epler J. H. Chironomidae of the Holarctic Region: Keys and diagnoses. Part 1 – Larvae. Series Scandinavian Entomology. 2013. Vol. 66. 573 p.
29. Тимченко В. М. Внешний водообмен пойменных водоемов устьевое участка Днепра как фактор управления их экосистемами. Гидробиологический журнал. 1996. Т. 32, №5. С. 90–102.
30. Коржов Є. І. Зовнішній водообмін руслової та озерної систем пониззя Дніпра в сучасний період. Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія. К.: Обрії., 2013. Том 2(29). С. 37–45.
31. Коржов Є. І., Кучерява А. М. Формування кількісних показників бактеріопланктону заплавних водойм пониззя Дніпра з різною інтенсивністю зовнішнього водообміну. Водні і наземні екосистеми та збереження їх біорізноманіття – 2019: Збірник наукових праць. Житомир: ЖНАЕУ, 2019. С. 236–237.
32. Мінаєва Г. М., Коржов Є. І. Формування кількісних показників фітопланктону заплавних водойм гирлової ділянки Дніпра з різною інтенсивністю зовнішнього водообміну. Наукові читання, присвячені Дню науки. Екологічні дослідження Дніпровсько-Бузького регіону. Вип. 12. Збірник наукових праць. Херсон, 2019. С. 13–27.
33. Timchenko V. M., Korzhov Y. I., Guliyeva O. A., Batog S. V. Dynamics of Environmentally Significant Elements of Hydrological Regime of the Lower Dnieper Section. Hydrobiological Journal. 2015. Vol. 51, Issue 6. P. 75–83.
34. Тімченко В. М., Гільман В. Л., Коржов Є. І. Основні фактори погіршення екологічного стану пониззя Дніпра. Гідрологія, гідрохімія, гідроекологія. Наук. збірник. Відп. редактор В.К. Хільчевський. К.: Обрії, 2011. Т. 3(24). С. 138–144.
35. Гидробиологические особенности и оценка трофности пойменных водоемов устьевой области Днепра / Оксиюк О. П. и др. Гидробиологический журнал. 1991. 27, №6. С. 3–10.
36. Управление состоянием экосистем и качеством воды в устьевом участке Днепра. Ч.1-2 /Оксиюк О. П. и др. К.: ВИПОЛ, 1996. 1997.
37. Timchenko V., Oksiyuk O., Gore J. A model for ecosystem state and water quality management in the Dnieper River delta. Ecological Engineering. 2000. 16, №1. P. 119–125.
38. Оксиюк О. П. Тимченко В. М., Карпова Г. А. Влияние водного режима на количественные показатели высшей водной растительности пойменных водоемов Днепра. Гидробиологический журнал. 1997. 33, №3.

39. Барышников Н. Б. Гидравлические сопротивления речных русел. Санкт-Петербург: РГГМУ, 2003. 146 с.
40. Охапкин А. Г. Видовой состав фитопланктона как показатель условий существования в водотоках разного типа. Ботанический журнал. 1998. 83, № 9. С. 1–13.
41. Клоченко П. Д., Шевченко Т. Ф., Харченко Г. В. Структурно-функциональная организация фитопланктона в зарослях и на открытых участках озер г. Киева. Гидробиологический журнал. 2015. 51, № 1. С. 49–65.
42. Гильман В. Л. Некоторые аспекты влияния изменения климата на внутриводоемные процессы в устьевой области Днепра. Наукові читання, присвячені Дню науки. Вип. 4. Збірник наукових праць. Херсон, Вид-во: ПП Вишемирський В.С., 2011. С. 18–22.
43. Коржов Є. І. Гідрологічні умови формування сучасного екологічного стану пониззя Дніпра: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата географічних наук, Одеса, 2016. – 24 с.
44. Козицкая В. Н. Изменение ростовых характеристик фитопланктона под влиянием светового и температурного факторов. Гидробиологический журнал. 1990. Т. 26, № 6. С. 42–49.
45. Алексенко Т. Л. Итоги работы Херсонской гидробиологической станции НАН Украины по изучению биоразнообразия водных систем Днепроовско-бугской устьевой области. Современные проблемы гидроэкологии. Перспективы, пути и методы решений: материалы III Международной научной конференции. Херсон, ПП Вишемирський В.С., 2012. С. 3–6.
46. Кучерява А. М. Продукція і споживання бактеріопланктону антропогенно забруднених водотоків нижнього Дніпра. Наукові читання, присвячені Дню науки. Вип. 4. Збірник наукових праць. Херсон, Вид-во: ПП Вишемирський В.С., 2011. С. 44–49.
47. Класифікація плавневих водойм пониззя Дніпра за біологічними показниками. / Алексенко Т.Л. и др. Наукові записки Терноп. Держ. ун-ту ім. В. Гнатюка. Серія: Біологія. Спеціальний випуск : Гідроекологія. 2010. С. 3–6.
48. Коржов Є. І. Антропогенний вплив на екосистему пониззя Дніпра та можливі шляхи його послаблення. Наукові праці Українського науково-дослідного гідрометеорологічного інституту. Вип. 267. К.: Ніка-Центр, 2015. С. 102–108.
49. Коржов Є. І. Кучерява А. М. Особливості впливу зовнішнього водообміну на гідрохімічний режим заплавних водойм пониззя Дніпра. Гидробиологический журнал. 54, №4. 2018. С. 112–120.
50. Прогноз впливу можливої реконструкції Каховської ГЕС на екосистеми пониззя Дніпра та Каховського водосховища / В. М. Тімченко, Г. О. Карпова, О. О. Гуляева, Є. І. Коржов та ін. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія Біологія. 2015. № 3–4 (64). С.665–668
51. Тімченко В. М., Коржов Є. І. Сучасні попуски Каховської ГЕС як фактор погіршення стану екосистеми Нижнього Дніпра. Гідрологія, гідрохімія, гідроекологія: матеріали 5-ої всеукр. наук. конф. (Чернівці, 22–24 вересня 2011 р.). – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. С.257–259.
52. Оксийук О. П., Тимченко В. С., Полищук В. С. Закономерности продукционно-деструкционных процессов в пойменных водоемах устьевой участка Днепра при разном водном режиме. Гидробиологический журнал. 1998. 34, №3. С. 17–29.
53. Мінаєва Г. М. Типізація заплавних водойм нижнього Дніпра за фітопланктоном. Гідрологія, гідрохімія, гідроекологія: матеріали Четвертої Всеукраїнської наукової конференції, 2 жовтня 2009 р., м. Луганськ. Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2009. С. 139–141.
54. Цапліна К. М. Функціональні показники занурених рослин у різних гідрологічних та гідрохімічних умовах. Гідрологія, гідрохімія, гідроекологія. Наук. збірник. Відп. редактор В.К. Хільчевський. К.: Обрії, 2001. Т. 2. С. 696–702.

55. Плигин Ю. В. Влияние добычи песка в подводном карьере на развитие макрозообентоса. Другий з'їзд гідроекологічного товариства України (Київ, 27–31 жовт. 1997 р.). Київ: Б.в., 1997. Т.1. С. 85–86.

56. Правоторов Б. І., Гільман В. Л. Науково-методичні рекомендації по оздоровленню водних екосистем, поліпшенню умов існування гідробіонтів і природного відтворення риб в пониззі Дніпра. Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2007. 24 с.

Х. Заключение відомості

Керівник юридичної особи

Мінічева Галина Григорівна
д. б. н., 03.00.17, 091

Перелік осіб-виконавців

Калашник Катерина Сергіївна
(д. філософ, 03.00.17, 091)

Коржов Євген Іванович
(к. геогр. н., 11.00.07)

Кучерява Ала Миколаївна
(03.00.17)

Мінаєва Галина Миколаївна
(03.00.17)

Шевченко Іван Вікторович
(03.00.17)

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Марчевська Марина Миколаївна

Телефон

+38 (096) 128-45-61

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

